

دیاریکردنی چه مکه کان و رؤلی له نویسازی گوتاری ئایینی

نووسینی:

أ. د. عه بدولفه تاح عه بدولفه نی نه لعه واری
راگری کوئیژی أصول الدین زانکوی نه زههر

سه ره رشتی و پیشکه شکردنی

أ. د. موحه ممه د عه بدولفه زیل نه لقوسی

نه ندماهی دهستهی گه وره زانایان و جیگری سه رۆکی ریکخواوی جیهانی ده رچووانی نه زههر

وه رگیرانی:

مه لا عبدالله شیرکاوهیی

راگه یاندنی یه کیتی زانایانی ئایینی ئیسلامی کوردستان

پیدا چوونه وهی:

د عبدالله مه لا سه عید گرتکی

سه رۆکی یه کیتی زانایانی ئایینی ئیسلامی کوردستان

دیاریکردنی چه مکه کان و

رۆڵی له نوێسازی گوتاری ناینی

نووسینی:

ا. د. مەبدولفەتاح مەبدولفەتی ئەلمەواری

پاڤی کۆلیژی (أسول الدین) زانکۆی ئەزهەر

سەرپەرشتی و پێشکەشکردنی

ا. د. موحەممەد مەبدولفەزێل ئەلقوسی

ئەندامی دەستی گەرە زانایان و جیڤی سەرۆکی رێکخراوی جیهانی دەرچووانی ئەزهەر

وەرگێڕانی:

مەلا عبدالله شێرکاوهیی

پاڤی یانێ یه کیتی زانایانی ناینی ئیسلامی کوردستان

پێداچوونهوهی:

د. عبدالله مەلا سەعید گرتکی

سەرۆکی یه کیتی زانایانی ناینی ئیسلامی کوردستان

اریپیل _ کوردستان

نه بئاو كراوه كانى

يه كينتى زانايانى ناينى نيسلامى كوردستان

زنجيره (٦٦)

الكتاب: تجميع المفاهيم ودوره في تجميع الخطاب الديني

المؤلف: أ.د. عبدالفتاح عبدالغني العواري – عميد كلية أصول الدين – جامعة الأزهر

تقديم ومراجعة: أ.د. محمد عبدالفضيل القوصي – نائب رئيس المنظمة العالمية لخريجي الأزهر.

الترجمة الى الكوردية: عبدالله أحمد حسين شيروكاهي – المنسق الإعلامي لإتحاد علماء الدين

الإسلامي في كردستان

مراجعة: الدكتور عبدالله سعيد ويسي – رئيس إتحاد علماء الدين الإسلامي في كردستان.

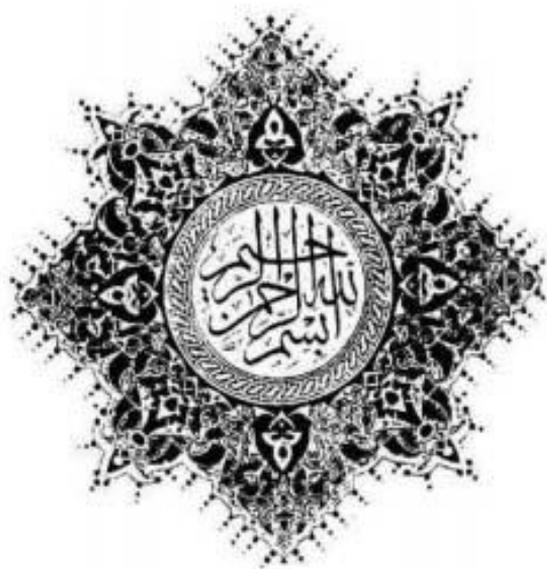
سنة الترجمة: ٢٠٢٠ م – ١٤٤١ هـ .

منشورات:

– المنظمة العالمية لخريجي الأزهر – الموقع الإلكتروني: www.waag-azhar.org

– إتحاد علماء الدين الإسلامي في كردستان – الموقع الإلكتروني: www.zanayan.org

حقوق الطبع محفوظة

لەم نوسینهدا

تیشك دهخريته سەر ئەو چهمكنه‌ی كه بهههله بهكار دههینرین و بوونهته هۆكارێك بۆ ئەوه‌ی گوتاری ئاینی له ریره‌وی خۆی لابات. خه‌لكی‌کی نه‌شاره‌زا له شوینی ناشیاو ئەم چهمكنه به‌كار دههینیت و سیمای ئیسلامیان پێ ناشیرن كردوو، ئە‌گەر بیته و ئەم چهمكنه له ریره‌وی خۆیان به‌كار بهینرین و مانا راسته‌قینه‌كه‌یان دیار بکه‌وێت ئەوا رۆلیکی دیارو به‌رجاو ده‌بیته له نوێکردنه‌وه‌ی گوتاری ئاینی، چونکه زۆر جار به‌ هۆی هه‌له به‌كار هینانیا - به‌داخه‌وه - ناحه‌زانی ئیسلام تیگه‌یشتنی هه‌له‌یان له سەر ئیسلام دروست بووه و بریاری ناره‌وایان له سەر ئیسلام داوه ..

بهناوی خوای گهوره و میهره بان

پیشهکی

أ. د. موحه محمد عهبدولفهزیل ئهلقوصی

ئهندامی دهستهی گهوره زانایانی ئهزههر

له ههر بابه تێك كه بۆچوونی جیا جیای تێداییت، به تایبەت كه بۆچوونه كان دژ به یهك بن، مرۆڤ له ناوه راستی ههر دوو بۆچوونه كه ده وهستیت و بیر کردنه وهیه کی فراوانی دهویت بۆ خوێه کلائی کردنه وه، چونکه زۆر جار ئهوهی تۆ به چاوی ویتزانه وه سهیری ده که بیت بهرامبه ره کهت به ههمان چاو سهیری ههمان شت ناکات و تێروانینه کان جیاوازن، بۆیه بهم شیوهیه له زۆر شت رای پیچه وانه وه دروست ده بیت، تا ده گاته ئهوهی که حهق و راستی متمانهی خوێ له دهست بدات .

به پێی میژووی هزری ئیسلامی - له سهرده مه جیاوازه کانی - ههندی جار تێگه یشتن له دهقه کانی قورئان و فهرمووده به شیوهیه کی رواله تانه ته رجومه و تێگه یشتنێکی حهرفی بووه وه له سهر قولایی و ئامانجی دهقه کان نه بووه،

ہەر بۆیہ زۆر جار سیمای جوانی دەقەکان وون بووہو سراوہتەوہ، کە خۆی لە مەجازو تاویل دەدۆزیتەوہ، ہەر وەک زەرکەشی ئاماژە ی پێداوہ.

ہەلۆستە کردن لە سەر تیگەیشتنی روالہ کی - زاہیری - دەقەکان لای خواوہنەکانیان بووتە ھۆکاری پێوانہیی ئیمان و دروستی خواپەرستنەکان و راپەراندنی کاروباری رۆژانہیان، بە شیوہیەک کە دلتنگی و بێ تاقەتی لای خواوہنەکانی دروست کردوہ.

ئەم خویندەوہ تیگەیشتنە بەرتەسکە بۆ دەقەکان لە میژووی ہزری ئیسلاموہ زۆر دەرگاو رێچگە ی خرابی بەدوای خۆیدا ھینا، لەوانہ:

یەکەم: بە کافر کردنی خەلک (التکفیر) کە خوین رشتن و کاولکاریہ کی زۆری بەدوایی خۆیدا ھینا، لە ژێر سیبەری تیگەیشتنی سەقەت بۆ ئیمان و کوفر، وە بووہ ھۆکاری دروست بوونی توندرویی و تیروور کە تەر و وشکی پیکەوہ سوتاندو ئاینی سۆزو بەزہیی کە ئاینی ئیسلامہ رەنگ کرد بە رەنگی خوین و وشە ی ئیسلام کە وشە ی کردنەوہ ی دلەکان بوو، بوو بە ھیمای داخستنی دلەکان و بلاوکردنەوہ ی ترس و دلە راوہ کی لە ناو مرۆفایەتی، وە لە ھەر شوئینیک باسی ئیسلام و دینداری بکریت وینە ی کوشتن و لاشە بیتە بەر چاوہکان.

دووهم: گهړان به دوايي شته لاوه کیه کان و زال بوونيان به سهر خاله گرنګ و ههستیاره کان، ههر وهك ئیمامی غه زالی له (إحياء علوم الدین) باس له وه ده کات که زور کهس له بیر ته سکه کان له بری بایه خدان به پاکردنه وهی دل و دهرن بایه خ به مه زه هری دهر وه دده دات و خوئی نمایش ده کات، ههر بویه تیگه یشتنی رواله کی - زاهیری له ده قه کان کاریگه هری خرابی ئه بیټ له سهر نه مانى ههست و ویزدان.

سی یه م: له سه رده می ئیستا ئه و گرفتانه ی که له سهر تیگه یشتنی رواله کی - زاهیری - ده قه کان لای خاوه نه کانیان ریچکه یه کی زور هه له ی له خو وه گرتو وه، که هه ندیکیان وا گومان ده بن که راسته ری کردنی کومه لگا نه به سترا وه ته وه به داد گه ری، به لکو به به ده سه ته یانی ده سه لات و چه سپاند نی وه به نده.

بویه راشکاوانه هه لوه سته له سهر ئه وه ده که م که وا ئه م تیگه یشتنه حه رفیه له ده قه کان له بری ئه وه ی وهك سیاسه ی شه ری به کار به یټ و ره فتاری له گه ل بکریټ، ئه وا وهك گه مه یه کی سیاسی خو ی نیشان ده دات، چونکه به تیروانین له روودا وه کانی میژووی ئیسلامی بو مان دهر ده که ویت که وا ده قه کان له ریچکه و مه به سته سه ره کیه کانیان لادراون بو مه به سته ی پته و کردن و چه سپاندنی

بەرەو کەناری ئارامی بیات و هەلەکان راست بکاتەووە بەرامبەر هەموو
هەنگاوەکانی ئاژاوە بوەستیتەووە...

بەسیەتی بەهێز کردنی ئاگری فیتنەو دووبەرەکی، با هەموومان لە گۆژاندنەووی
ئاگرە کە هاوبەش و هاوکار بین ...

موحەممەد عەبدول فەزێل ئەلقوسی

قاھیرە – کۆماری میسری عەرەبی

١٤٤٠ کۆچی

((پيشه‌کی))

چه‌مکی (گوتاری ئایینی) یه‌کیکه له‌و چه‌مکانه‌ی که بانگخووانی نويسازی به جیاوازی بیر کردنه‌وه‌کانیان به‌رده‌وام دووباره‌ی ده‌که‌نه‌وه، تا وای لیها‌تووه ئەم چه‌مکه له‌لایه‌ن رۆشنی‌رانی‌شه‌وه به‌کار دیت و له‌ دوز‌گا‌کانی را‌گه‌یان‌دی بینراو و بیستراو و خویندراو به‌کار ده‌هینریت، بۆیه ده‌توانین بلین که ئەم چه‌مکه له‌لایه‌ن زۆر چینی جیاوازه‌وه به‌کار دیت.

که‌واته: له‌گه‌ل ئەوه‌ی که خودی چه‌مکه که ناسراوه، به‌لام سنوره‌کانی دیاری نه‌کراونو، زۆر جار به‌هه‌له‌ بۆ مه‌به‌ستی تر به‌کار ده‌هینریت.

ئه‌رکی شه‌رعی پيوست ده‌کات له‌ سه‌ر ئیمه‌ سنوری چه‌مکه‌کان ده‌ست نیشان بکه‌ین و ئەو رۆله‌ش دیار بکه‌ین که به‌چ شیوه‌یه‌ک نويسازی کاریگه‌ری ده‌بی‌ت له‌ سه‌ر گوتاری ئایینمان، چونکه زۆریک له‌ چه‌مکه‌کان ئە‌گه‌ر سنوریک‌ی ووردیان بۆ دانراو ره‌چاوی کاریگه‌ری وشه‌کان کراو لایه‌نی زمانه‌وانی چه‌مکه‌که ره‌چاو کراو له‌ مانای راسته‌قینه‌ی (دلالة اللفظ) ریره‌وی کۆل‌درايه‌وه، ئایا به‌مه‌به‌ستی خوی گه‌وره‌ راسته‌قینه‌ وه‌یا مه‌به‌ستی مه‌جاز به‌کار هاتووه، یان به‌مه‌به‌ستی لۆغه‌وی وه‌یا به‌مه‌به‌ستی ئیستیلاحی به‌کار دیت، یان

ئهم چه مکه وشه یه کی هاوبه شه و چه ند مانابه کی جیاواز له خۆیه وه هه لده گریته یان تنها یه ک مانا هه لده گریته، که پێویست ده کات هه لوه سته له سه ر هه موو لایه نه شاراوه کانی چه مکه که بگریته.

ئهو چه مکه نه ی که به هه له به کار ده هینرین گه لیک زۆرن، که بوونه ته هو کاریک بو ئه وه ی گوتاری ئاینی له ریره وه ی خۆی لابات و خه لکیکی نه شاره زا له شوینی ناشیاو ئهم چه مکه نه به کار ده هینت و سیمای ئیسلامیان پێ ناشیرن کردوو، وه ئه گه ر بێت و ئهم چه مکه نه له ریره وه ی خۆیان به کار به هینرین و مانا راسته قینه که یان دیار بکه ویت ئه وا رۆلکیکی دیارو به رچاوی ده بیت له نوێکردنه وه ی گوتاری ئاینی، وه ک چه مکی (جهاد، حاکمیه، خلافة، دار الإسلام، دار الکفر) و زۆریکی تر له و چه مکه نه ی که له ریره وه ی راسته قینه ی خۆی ده رچوون و به هه له به کار هاتوون و سوودیان لی وه رگیراوه، که زۆر جار به هو ی هه له به کار هینانیان — به داخه وه — ناحه زانی ئیسلام تیگه یشتنی هه له یان له سه ر ئیسلام دروست بووه و بریاری ناره وایان له سه ر ئیسلام داوه..

کی مافی نویساری ہہیہ ؟

زانایانی پایہ بہ رزی ئہ زہر بہ پئورہ جیاوازہ کانیان کاری زوریان کردوہ بو ناساندنی چہ مکہ کان و سنوردار کردنی مانا کانیان، بو ئہ وہی چتر ئہ چہ مکہ بہ ہلہ بہ کار نہ ہیترین و مانا کانیان لہ گہل بہ لگہ شہرعیہ کان بگونجین، چونکہ ہر کاتیک ئہ و شانہ لہ ریرہ وہی راستہ قینہی بہ کار بہترین ئہ وا خزمہ تیکی گہلیک گہورہ پیشکش بہ ئیسلام دہ کریت ...

گوتاری ئاینی چی یہ ؟

گوتاری ئاینی بریتی یہ لہ و بیر کردنہ وہو پاشخانہ زانستیہی و فقیہیہی کہ زانا گہورہ کان بو ئیمہیان جی ہیشتوہو بہ شیوہیہ کی تہندروست لہ سہر دہقہ شہرعیہ کان ہلہ لہ دستہیان کردوہو ئہو ئہ نجامہ زانستیہیان بو جی ہیشتوین بو ئہ وہی ئیمہ بہ شیوہیہ کی تہندروست لہ چہ مکہ کان شارہزا بین.

ہر بویہ ئہم نویساریہی ئیمہ باسی دہ کہین پویہندی بہو دہقہ شہرعیانہی کہ لہ قورئان و سوننہتی صہ حیددا ہاتوون، وہ ئہ گہر ئہر کہ شہرعیہ کہ لہ سہر ئیمہ پیویست بکات کہ ہلہ لہ دستہ لہ سہر دہقہ کان بکہین و خویندنہ وہیان بو بکہین، ئہوا لہ ہمان کاتیشدا پیویستہ رای زانایانی پیش ئیمہ بہ ہند و ہر بگرین، چونکہ ناکریت ہموو رایہ کانیان بہ ہلہ و ہر بگرین.

نوێسازی له تهفسیر

وهك نمونه

ئهگەر له سههر بابهتی نوێسازی نموونهیهك وهربگرین، وهك (نوێسازی له پروگرامی موفهسیرهکان) به دلنیاوه دهتوانین بلیین: کورت کردنهوی تهفسیری دهقهکانی قورئان له سههر قسهو رای زانایانی پێشوو دهبیته هۆی لهکارخستنی زۆرێک له مهبهسته نههینییهکانی قورئانی پیرۆز، که ئهم قورئانهش دهریایهکی قولهو نهیئی گهلیگ گهورهو شاراوه له خۆوه دهگریت (وَلَوْ أَنَّمَا فِي الْأَرْضِ مِنْ شَجَرَةٍ أَقْلَامٌ وَالْبَحْرُ يَمُدُّهُ مِنْ بَعْدِهِ سَبْعَةُ أَبْحُرٍ مَا نَفِدَتْ كَلِمَاتُ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ) ^(۱).

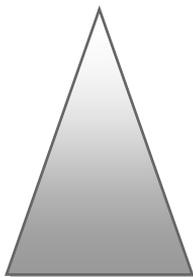
وه خهلك له سههر قسهی زانا کۆنهکان دوو رایان دروست بووه: ههنديک پێیان وایه نابیت قسه و رای تر له قسهی زانایانی کۆن بگریت، وه ههنديکی تر پێیان وایه که پێوسته رای زانایانی کۆن به ههند وهرنهگریت، له ههر دوو ئهگهریشدا ئهم بابهته خهتەرناکه و زیانیکی گهورهیه.

له ههمبهر ئهم دوو رایه چ نوێسازییهك له پروگرامی موفهسیرهکانی قورئان بگریت؟ بۆیه ئیمه له ههمبهر دهروازهیهکین که پێوست دهکات رای سی یهم دروست بییت وهلهستهی له سههر بکهین، که زۆر گرنگه ئاماژه به رای کۆنهکان بگریت و زیاتر شی بکهینهوهو شته شاراوهکانیان زیاتر ئاشکرا بکهین و

۱- سورة لقمان الآية ۲۷ .

چیه کیش پیویست ده کات له شیکردنه وهی هاوچه رخ بۆ بابته کان زیاد بکهین،
بۆ ئه وهی بۆ هه موو خه لک ئاشکرا بکهین که زانستی کۆن به مورکیکی
هاوچه رخ نویده کهینه وه ...

بۆیه بهم شیوازه بیر کردنه وهیه نويسازیه ک دروست ده بیته و هیچ که سیش
ناتوانیته گازه نده بکات، و تۆمه تهی ئه وه مان بۆ دروست بکات که هیچ ئه رزش
بۆ که لتوری زانایانی کۆن دانه نراوه، وهیا بی ریژی له هه مبه ر کراوه، به لکو
به مه خزمه تیکی نایابی که له پوری ئیسلامی کراوه و ریکنخراوه، چونکه ئیمه
بروامان وایه ره خنه گرتن له که له پوری زانایانی کۆن له بار بردنی کۆشش و
ماندوو بونه که یانه و بی ریژی له هه مبه ر ماندوو بونیان، و ئه مه ش له ره وشتی پیاوه
باشه کانی ئه م تۆمه ته نیه، که ریژ له کۆششی پیشنیهان نه نیته.

کاریگەری میانرەوی لە سەر نوێسازی

بانگەشەیی دڵسوزان و راستگۆیان بۆ نوێسازی که لە سەر دەستی هەندی خەلکی دڵسۆزو خەمخۆر لە کاتیگدا هات که گومان و ابوو دەرگای ئیجتیهاد داخراوه و هیچ ئومیدیک بۆ نوێسازی نیه، هەر بۆیه لهو رۆژگارهدا بی ئومیدی روویداو زانایان هەر بهدوایی لاسایکردنهوه (تقلید) بوون، وه کارهکهیان کورتکرا بووه وه له سەر شیکردنهوهیه کی بچووک وهیا نووسینی پهراوێزیک له سەر نووسینیکی زانایه کی پیش خۆی، وه کهم دهبینرا که کهسیک رهخنه له زانایه کی پیش خۆی بگریت، وه یا خویندنهوهیه کی نوێ بۆ دهقیکی کۆن بکات، ههتا بۆ دهقهکانی قورئانی پیرۆزیش هەر خویندنهوهو تیگه‌یشتنی زانایانی کۆن بایه‌خی پیده‌درا.

لەم نێوه‌نده‌دا زانای پایه به‌رزو خواناسی وه‌ک ئیمامی غه‌زالی دەرکه‌وت که دەرگای خویندنه‌وه‌یه‌کی نوێی کرده‌وه بۆ ده‌قه‌کان، هەر بۆیه له په‌رتوکی خۆی – إحياء علوم الدين – له باس کردنی بیرکردنه‌وه له ئایه‌ته‌کانی قورئان ده‌لیت: بیرکردنه‌وه له خویندنه‌وه‌ی قورئان، واته: دووباره بیرکردنه‌وه له ئایه‌ته‌کانی قورئان به شیوه‌یه‌ک هه‌له‌سته له سەر نه‌ه‌ینه‌کانی ئەم ئایه‌ته بکه‌یت که ته‌نها که‌سی بیرم‌ندو زانا ده‌توانی بگاته ئەم نه‌ه‌ینه‌ شاراوانه.

وه ههروهها له شوینیکی تر دهفهرموویت: له ههله گهوره کانه که تهنهها پشت به یهک تهفسیرو شیکردنهوهی قورئان ههلهسته بکهیت و پیت وایت که تهنهها ئیبن و عهباس و موجهید توانیویانه راستیه که بگهینن، و ئهم جووره بیرکردنهوه به کاریکی ههلهو خراب دهناسییت.

ههه له نمونهی ئیمامی غهزالی، زانای ناسراو فهخرودینی رازی له شیکردنهوهی ئایهتی (وَعَاشِرُوهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ) ^(۱) دهلیت: سهلیتراوه له ئوصولی فیهه که زانایانی پيشوو لایه نیکی ئایهتی قورئانیان شیکردهوه ئهوا ریگری نیه که زانایانی دوایی ئهوان بین شیکردنهوهو تیگه پشستیکی تر له ههمان ئایهت بکهنهوه، چونکه ناکریت ئیمه تهنهها به یهک دیوو سهیری ئایهتهکانی قورئان بکهین خویندنهوهیان بو بکهین.

ههروهها زانای ناسراو (سوفیانی کوری عویهینه) له شیکردنهوهی ئایهتی: (وَمَنْ يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدَىٰ وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ نُوَلِّهِ مَا تَوَلَّىٰ وَنُصَلِّهِ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا) ^(۲)، دهلی: خوئان له فیتنهی زانای خرابو عابیدی جاهیل پاریزن چونکه فیتنهی ئهوان ههموو کهس دهگریتهوه.

۱- سورة النساء الآية ۱۹ .

۲- سورة النساء الآية ۱۱۵ .

ههروهها شهرف ئهلدین ئه لته پیی له شهرحه کانی له سهه تهفسیری ئه لکه شاف که به (فتوح الغیب) ناسراوه دهلیت: له مهرجه کانی تهفسیری تهواو ئه وهیه که ووشه تهفسیر کراوه که دهقاودهق له گه ل ووشه که گونجاو بیته و ههمان مانا بیه خشیته و ئه زیه تی خوینهر نه دات، ئه گهر بهم شیویه نه بوو ئه وا به (بیدعه) تهفسیر له قه له م ده دریت ههه وهك جار الله ی زه مه خشری ناوزه ندی ده کات.

زانایانی به ریژ: ئایا تهفسیره کانی قورئان توانیویانه هه موو واتا کانی قورئانی پیروژ بگهینو، مه بهستی خوای گه و ره به تهواوی ئاشکرا بکه ن؟

ئایا وتهی زانایانمان که فهرموویانه: قورئان شته سهه سورهینه ره کانی به کوته نایه⁽¹⁾ هه مووی باس کراون لای موفسیره کانی قورئان، ئه گهر تهواو بووبن و هه موویان پیکاون ئه وه هه موو تهفسیرانه مان بو چین؟

هه موو تهفسیره کانی قورئان ئه گهر به نویساری و خویندنه وهی نوی بو ئاین ئه ژمار نه کهین، ئه ی چی پی بگوتری؟ هه موو تهفسیره کان به شیکن له نویساری که بهم نویساری یه ئامانجه کانی قورئان و شته شاراهه کانی ئاشکرا ده بن.

۱- مه بهست تیدا ئه وه وتهیه که دهلیت: أن القرآن لا تنقضي عجائبه.

کهوابوو : دهرگای نوپسازى کراوهیه بو ههموو ئهوانه‌ی که شایسته‌ن نوپسازى بکه‌ن و زانیاری و شاره‌زایی ته‌واویان هه‌یه به‌و زانستانه‌ی که له شیکردنه‌وه‌ی ده‌قه‌کانی زانایان پیوستیان پی ده‌بیت، زانا قازی به‌یزاوی ده‌فه‌رموویت: ته‌نهما ئه‌وانه‌ی که شاره‌زایی ته‌واویان هه‌یه له بنج و بناوانی زانسته‌کانی ئاینی و ههموو لایه‌نه‌کانی زمانه‌وانی و ئه‌ده‌بی و عه‌ره‌بی، مافی قسه‌کردن له نوپسازى و خویندنه‌وه‌ی نوپسازى بو ده‌قه‌کان هه‌یه.

ئهمه بوچوونی ئیمه‌یه له‌سه‌ر نوپسازى و رۆلى له سنوور دارکردنی زاراوه‌کان..

خوای گه‌وره پشت و په‌نای ههموو لایه‌کمان بیت..

چاپی یہ کام
2020